

برنامه انکشافی مشترک افغانستان و تاجیکستان (لیتاکا)

لیتاکا پروژه‌ی مشترک اقتصادی و انکشافی حکومت‌های افغانستان و تاجیکستان است که از سوی برنامه‌ی انکشافی ملل متحد (UNDP)، حکومت افغانستان و کشور تاجیکستان طی سه سال (۲۰۱۸ الی ۲۰۲۰ میلادی) در مناطق سرحدی دو کشور تطبیق می‌شود. این پروژه حدود ۱۰/۷ میلیون دالر هزینه دارد و از سوی برنامه انکشافی ملل متحد و دفتر همکاری‌های بین‌المللی جاپان (JICA) تمویل می‌شود.

برنامه‌ی لیتاکا در شش ولسوالی افغانستان (شهر بزرگ بدخشان، چاه آب، ینگلی قلعه و دشت قلعه‌ی تخار، امام صاحب کندز و خلم بلخ) و مناطق شارتز، قبادیان، جیحون، دوستی، پنج، شمس الدین شاهین، همدانی و فرخار ولایت ختلان کشور تاجیکستان که در مرز با افغانستان واقع شده اند، تطبیق می‌شود. در مجموع تعداد خانواده‌هایی که در مناطق سرحدی دو طرف زیست دارند و از این پروژه مستفید می‌شوند به یک میلیون و ۸۲۳ هزار و ۸۲۸ تن می‌رسد.

گفتنی‌ست که مرحله اول این پروژه طی سال‌های ۲۰۱۴-۲۰۱۷ میلادی در مناطق یاد شده تطبیق شده است.

برنامه‌ی لیتاکا برای نمایندگان حکومت محلی، جامعه مدنی و سکتور خصوصی فرصت رشد پایدار اقتصادی و اجتماعی و تقویم‌ی اقتصاد باشندگان دو سوی مرز را فراهم می‌کند.

این پروژه در بهتر شدن امنیت منطقه کمک کرده و راه رشد اقتصادی برابر و دوامدار را برای مردم باز کرده است، باعث بهتر شدن حکومتداری شده، دسترسی به خدمات و زیربنای روستایی را آسان کرده است و به کمک آن تجارت در دوسوی مرز رنگ و رونق گرفته است.

از طریق این برنامه تا کنون در ۶ ولسوالی چهار ولایت کشور ۲۰ پروژه‌ی زیربنایی به ارزش ۹۱۳ میلیون افغانی شامل ساخت کانال‌ها، دیوارهای استنادی و پل‌ها تطبیق شده یا می‌شود که حدود ۱۴ هزار تن به گونه‌ی مستقیم و ۱۷ هزار تن به گونه‌ی غیر مستقیم از آن‌ها مستفید می‌شوند.

در چوکات برنامه‌ی لیتاکا پروژه‌های اقتصادی نظیر پرورش زنبور عسل، صنایع دستی، گلیم بافی، مالداري و قالین بافی نیز با هزینه‌ی ۴۰۱ هزار افغانی در مناطق یاد شده تطبیق شده است. صدها تن به گونه‌ی مستقیم و هزاران تن دیگر به گونه‌ی غیر مستقیم از این پروژه‌ها مستفید شده اند.

این برنامه همچنان مراکز فروش محصولات، کارگاه‌های بسته بندی مواد و مراکز آموزشی را نیز ایجاد کرده است و در بخش زراعت، برای کشاورزان وسایل جدید زراعتی و تخم‌های اصلاح شده توزیع می‌کند.

از آن‌جا که آب و هوای ولسوالی‌های تحت پوشش لیتاکا با کمر همخوانی دارد، بزهای اسماری کمر به این ولسوالی‌ها انتقال داده شده و برای زنان بیوه توزیع شده است. این بزها در یک سال دوبار و به تعداد زیادی بچه به دنیا می‌آورند.

این برنامه در بخش تقویت اقتصاد زنجیره‌ای نیز فعالیت‌هایی را انجام داده است، طور مثال پیش از این مردم به دلیل نبود سرک‌ها نمی‌توانستند محصولات شان را سر وقت به بازارهای فروش برسانند ولی لیتاکا ضمن ساخت پل‌ها و سرک‌ها، سهولت بسته بندی محصولات و مراکز فروش را نیز برای شان فراهم کرده است.

این پروژه در افغانستان از سوی وزارت احیا و انکشاف دهات و در تاجیکستان نیز از سوی وزارت مربوطه تطبیق می‌شود.

باید گفت که این پروژه برای نخستین بار در سال ۱۹۷۹ میلادی در یوتای جاپان آغاز شده بود و بعد با اندکی تفاوت، با نام «قریه‌ی ما، افتخار ما» زیر چتر برنامه‌ی لیتاکا در افغانستان آغاز به فعالیت کرد.